

Latweeschi Awises.

47. gaddagahjums.

No. 6.

Trefchdeenā, tannī 7. (19.) Februarī.

1868.

Latweeschi Awises lihds ar fawiem peelikumeem mafsa 1 rubli fudr. par gaddu. Kas us fawu wabrdi apstellebs 24 effemlarus, weh weenū dabbuhē flabi parwolti. Za-apstelle: **Jelgava** Latv. awischi nammā vee **Zanischewski**; — **Nihga** vee **Daniel Minns**, teatéra un mehwera celas kubis, vee hr. **Zahna** bainjas jammala mohzitaja **Mueller** un vee **Dr. Buchholz**, leelā **Aleksander**-celā Nr. 18. — Wissi mohzitaji, **Kohlmeisteri**, **vagasa** **walditaji**, **skriberti** un zitti taatas draugi teek lugti, lai laffitajeem avgabda to apstellefchanu. — Redaktera addrese ier: „**Pastor Vierhuff, Schloss pr. Riga.**“

Nahditais: Swetschu mehnescha rihme. Politikas pahrsfats. Daichadas finnas. Sarunas. Wehns ar grahmoti vee teefas. Preetsch kaddateejeem Finlanti. Wiesjaunakhs finnas. Sluddinashanas.

Swetschu mehnescha rihme.

Janvaris jau aigahjis,

Swetschu mehneschā atmähjis.

Pirma kahpa uskahpta

Schinni sahktā gaddina. —

Seemu siipru redsej schi.

Sneegu, fallu turrej schi.

Wihri tschakli pasteidahs.

Malku, balkus peeweddahs.

Saimineezes preezajahs,

Ka pusseemas aissheidahs,

Jo no swetschu deeninas

Puisse wehl stahw gohtinas

Stalli; un — jau jehriai —

Jauni rohnahs lohpini.

Meitas wehrpj un audus mett.

Puischi meschā brauz ne rett'.

Wezza mahte pašaklas

Stahsta, — lossa grahmata.

Zahnis nemm arr' awises,

Vassa tur no Parises,

Vassa jaufus stahstimus

Scheit un ahra dīrdetus.

Milshis, Janzis, Greetira

Tee tekk rihtdō skohlinā.

Saimneeks raitus, ezzeschās

Satafa jau gattawas,

Puischi wijs arr' pinnekus,

Strikkus, grohschus, schnöhrius;

Mafajs puissi skallinus

Pleßsch un aplohpj kummelus,

Paſchu meita Sappiaa

Zimduš adda puhrinā.

Swetschu mehneschā siipris gan,

Bet jo wairak patihk man

Tadehl, ka jau deeninas —

Gaischās irr un — garrakas.

Deew's dohd Merzu fagaaidiht,

Zibruli tad eeraudsift.

Tad jo preezigs dseedaschu

Sawu Merza dseesmitu!

E. F. S.

Politikas pahrsfats.

Kreewu krohna awises raksta, ka generalgubernators Kaufmann, kas zitreis bij Wilnā, nu jau fawu jaunu weetu Turkstanes generalgubernijā effoht usnehmis un ka taggad ar wissahm isskaidroshchanahm un jauneweddumeem brangi ejohi us preeskhu; ihpaschi Sir-Darjas un Semiretschenkes gubernijas wissas leetas nu tik teek isskaidrotas un pahrgeltas. Wissi tee preeskuneki un walditaji, kam nekohda finnaschanā nau par karee leetahm un par politiku, bet kam tik jasinn par draudsehm un pagasteem, par teefas buhshchanu un nodobshchanahm, neteek zelti no Kreewem, bet no paſchaas Turkstanes laudihm, ka lai laudis fawiem preeskunekem wairahk us-tizzahs. Turkstanē lihds schim apsuhdsetee vee teefahm tikkla mohziti ar vihnbenkeem jeb zitteem mohzijameem erohtscheem, ka lai to pateefibū issakka. Wissas tahdas lauschu bendeschanas lihds ar tikkla strahpi tur taggad teek

nozelas. **Pruhschu** waldibai atkal zitti Hannoveres laudis stipros jawoste; jo zitreigais Hannoveres kchninsch, aklais Geörg arween' wehl jomu kchnina walsti zerre atpakkal dabbuht, libds fä karech ißzelschotees starp Pruhfcheem un Frantscheem; talabb' winsch libds schim Schweiz turreja weenu masu karraspeku. Bet Schweizeeschi schobs warrenohs wairs pee fewis negribbeja turreht, un nu schis naidigais pulks aifgahjis us Strasburgu Franzijā. Laikam ir tur pahrlgi nestahwchs. Bet pascha Hannoverē zitti jaunekli, kam ja-eet saldatos Pruhfchu armijā, atkal fahkuschis isbehgt, un arri zitti bisketneeki un milbtschi, kas no waldibas tikkia usazinati, lai eijoht pee munsterechanas, no Hannoveres issudduschi. Pruhfchu landtags waldibai pahrmatt, fa Geörgam no pahrclelahs labfirdibas tik pahrdauds naudas dewuse, ta hm muishahm un rektehm par atlihdsinachanu, ko schis Hannoverē pafpehlejis; jo par scho naudu tas aklais kungs taggad Hannovereschus fahrdinojohit un Pruhfcheem wifadas libbeles gahdajoht. — 4. nummura lassitajeem stahstju, fa weens Gumbinnenes presidente tizzis apfuhdschits, fa tik teem baddazeetejeem ween valihgu fneefs, kas no winna partijas. Taggad ta leeta ismekleta, un isnahjis, fa presidentes gaspascha, kas weenai feewefchu beedribai par preefchneizi pee dahwanu lassichanas un dallichanas, gan dahwanas dallijuze, us to neluhkodama. no fahdas partijas tee baddazeeteji irr, un fa pascham presidentam pee paschas tahs isdallischanas nekahda dalka un sunnafchana nau bijuse; bet winsch pee isdallischanas gan effoht bijis flaht un fad fahdi baddazeeteji nahkuschi, kas pee tautas-weetneku zelschanas wairahk friht us landtaga pussi ne fä us ministeru jeb waldibas pussi, tad presidente scheem garris pahtarus stahstjis, fa labbi nedarroht un fa tahs dahwanas nepelnoht, ko dabbu u. t. j. pr. — **Austrijas** waldiba ar wisseem kamineem gribboht labbā meerā dshwoht un jawu karraspeku taggad negribb zelt leelaku, fa lai masak isdohschana buhtu un wissas leetas warretu mahjās isflaidroht un us preefchu west. No **Franzijas** raksta, fa laudis arween' stipral' fahkoht furnehrt par Napoleona waldibu, un fa nahkoschā waffarā gan warretu notikt, fa Parisē leels dumpis iszellahs. Waldiba to labbi sunnoht un talabb' taggad wissur, fur til warroht dabbuht, naudu aisenmoht, jo zerrejoht, fa dumpi ahtri warreshoht noslahpeht, ja tik papilnam naudas rohkās. Tautas mihlestiba irr stipraka par naudu. **Italija** parlaments fahkoht weenreis sapraßt, fa taggad ne-effoht winneem wallas preefch strihdechanahs, bet fa wißpirms par to effoht jagahda, fa wißas walsts waijadsibas un nodohschanas teek flaidribā; jo fad parlaments tahs nodohschanas nau apstiprinajis, ko waldiba praffa, tad schi nekahdu naudu newarr dabbuht, or ko teesnefcheem un waldnekeem lohui doht un walsts leetas aploht un tad wißas walsts nihfst. Tapebz Italijas parlaments taggad tik ahtri un weenprachtig spreesch par isdohschahn un nodohschahn, fa tihi jahrihnahs. Rohmā atkal pasaul's dauds dedelneku laudihm frihtoht wirfs, un no ta warroht redseht, fa tur nau nekahda

freetna waldiba. Italijsas krohnamantimeeks. Kchnina Wiktori Gmāmela wezzakojs dehls, laulibā eedohses un taggad irr faderrehts ar jowa tehwa brahta-meitu. **Turki** ar Kandiöfcheem wehl nau gallā. Albos Kandijas gallōs tee Kandiöfchi wehl brangi turrahs, bet jallas middū atkal teem Turkeem ta wirsrobka. Turku waldiba Kandiöfcheem eefohlijuse, fa 2 gaddus no weetas nekahdu galwasnaudu nebuhshoht nemt un pebz 2 gaddeem to galwasnaudu buhshoht nemt tik $\frac{1}{2}$ tik leelu zik taggad, arri tad to galwasnaudu wairs nebuhshoht nemt tik no kristigeem laudihm ween, bet arri no pascheem Turkeem. Bet wiss tas nepalihds un nepalihds. Kandiöfchi fa gribbejujchi ta wehl grubb tikt appaksch Greeku kchnina. —

Daschadas īnnas.

No Kandawas pusses tanni 15. Januāri. Jau Dezemberi mehnesi pahrs neddelas no weetas it bahrgu fallu redsejahm un taggad atkal no 11. Januāra stipri ween fasst un daschahm deenahm pahraf par 20 grahdus termometers rahda. Labprahi arri to fallu pajestum, kad tik Deewīs mums nahkoschā gaddā dohtu labbu filiu un augligu wassaru; jo wezzi laudis spreesch, fa pebz stipras seemas effoht labba wassara gaídama. Tanni 17. un 18. Dezemberi bij breefmigs puttena laiks un daschi zilwelki schinni niknā gaisfā waj pawissam pohsta gahjuschi waj jawu wesslibu maitajuschi. Wezs skrohderis no R. vilfektina us mahjahm edams dīllā grahwi bij eekritis un turzauru nakti appaksch fneega palizzis. No rihta melledami to atradduschi, bet pawissam stihwu un fasalluschi. Tikkam ar to behrtdami puhlejusches, kamehr to atkal atdshwinajuschi. Atkal weens wezs wiherlis, no Weesahte s pcgasta no krohgus us mahjahm edams, atrasts zellmallā nofallis. Matkuline eko s 2 meitas fahjas nofoldejuschaus un weens wihrs pawissam nofallis. Toreis gan daschās weetas lahti fneega kuppeni bij saputtinati, fa ne fahdā wihsē newarreja zouriapt.

Kursemme, Virgus muischā pee Dohbeles pehrnajā gaddā Novembera mehnesi fahdā nakti magashnes klehts uslausta un no pagasta lahdes, kas tur bijuse paglabata, 400 rubli naudas ishenti. Sabilles magashne it ihī preefsch seemasswehleem uslausta un no tahs wairat ne fä 100 puhru labbiba — rūsi un meeshi ishenti. Trihs atslehgās usmuhletas un zetturta no zemmes israuta. Sagli jau sakerti un teesahm nodohti. Par fahdibas darbeem beeñ ween dīrd, dauds wairat' ne fä zitteem gaddeem. Dasch fazzis: Bads un truhkums pee tam spreesch. Bet ta nau teesa. Sakerte sagli irr stipri jawni zilwelki, bet flinki un liddermanni, kas no darba atraudamees, plihfeschanoi, trumpeschanoi un zitteem grehkeem kaspodami, sagla darbus straha.

Isgahjuschi ruddeni atkal weens zilwels dee'mschehl zaur dwingu nomirris. Bijuschi Novembera mehnesi 2 rehdineeki Schenberges vilfektina ar rehdineku lectahm us tirgu. Mahjās brauzoht no leetus famirkuschi un no aufstuma fabahgeti eebraukuschi M. krohgā, tur par nakti

pahrgulleht. Likkuschi frohdsineekam weesu lambahä stahfni labbi šipri eekurriinah. Gulleht oedami ne ko nou manijuschi, ka krahfns bijuse par ahtru aistaifit. Weens no rihta atmohsdamees, juhdsjees par besgalligahm galwas fahyehm, bet ohts bijis pagallam. Rabbi gan buhtu, kad ar laiku wissur tahdas krahfns durvis (hermetische Thüren) aetaifit, ka katrā laikā ware til zecti aistaifit, ka no krahfns ne kahdi twalki newarr istabā ectapt. — —

Tulas gubernija tanni 12. Januari 15 semneeki Malewkas ohgku-bedrēs ischma ohgles, ko bij solikuschi aistwest us Mikai öwskojes zukkura fabrikki, 18 werstes no Malewkas. Tanni 13. Januari tahs ohgles niktigi aitdewuschi, aikal no zukkura fabrikka ischma atpakkawest isspesstu lappu-rabzinu atleekas, lohpeem par barribu. Tanni 14. Januari pulksten' 6 wakkara schee 15 semneeki aikal isbrauza zaat Malewku, kas til wehl 4 werstes no winnu mahjahn, pr. no Mokowajas zeema. To wakkar' tur falla 38°; talabb' laudis teem brauzejeem dewa padohmu, lai labbaš paleckoht par naakti Malewka. Bet bij brangi gaisch wakkars un til 4 werstes ko braukt; tad fee 15 wihti nelikkahs turretees bet brauza tahtak. — 6 wihti un 2 s̄irgi wehl us zetta nosalla, 5 wihtreem kahjas un rohkos til breetmigi nosalluschaš, ka 3 no wihtreem nomirra, lihds ka bij eenesti istabā un 2 wehl gult beszerribas; til weens pats no wisseem it reffels pahrnahjis mahjās, tee jittee, lai gan negull us nahwi, tak arri no jaſaldeſchanahs ſlimmi. — Sits kahds Kreewu ſemneeks, par teem nelaimigeem noſalluscheem dſirdejies runnojam, fahzis johtohi un par teem noſalluscheem ſmeetees; tad labbi peedſehrees, wiſch ſteidahs mahjās braukt, bet — ſirgs pahrnahjis mahjās ar tuſchahm kamanahm, un to ſmeheju ohtru riht noſalluschu atrodduschi zellmallā; bij iſkritis no kamanahm un turpat valizzis! — — Ne til ween no Finlantes, bet arri no paſchas Kreewu ſemmes ſina atnahi pehz ſinnas, kahds breetmigs tur taggad tas bads, ihpaſchi tannis gubernija, kas ſtaw winnpuſſ Moſkawas. Maſanē ſemneeki gandrihs wiffus ſawus ſirgus pahrdewuschi pa 3 lihds 5 rubli gabbala, talabb' ka pat jumtu ſalmi wair ſepeeteek lohpineem par barribu, magaſhnes wiffas irr tuſchahs. Dwerē un Tulā jitteem jau riddeni fehla truhkuſe, ko ſemmē eefht, tad nu worr dohmaht, ka nabahdineem taggad klahjabs!

No Daugawas kraſteem ta behdu ſinna dſirdama, ka lohpui mehriſ tur iſzchlees un zaat laufchu nenokohpſchanu abri warretu iſplattitees Kurſemmi un Widſemmi par breetmigu pohtitaju un Deewa rihtsu. Baldoħneſ droudse, Lihwes muſchā lohpui ar mehri effoht nosprahgufchi; weens noſprahdiſ lohpvinč ilgi us Daugawas kraſta effoht gullejiſ ne-aprakts! — Geſch diwahni paſchas Baldoħneſ mahjahn, kas netahlas no Lihwes muſchahs, pec ſaimneeku lohpineem arri jau mehriſ effoht iſpruzzis! Jelgawā kummissione effoht uſzelta, kas lai par to ruhpejabs un puhejabs, ka lohpui mehriſ tahtahk lai ne-iſplattahs. Lai Deewes ſcheem wihtreem dohd gudru padohmu un ſpeh-

zigu rohku, ka abri un prahtigi darra, ka lai muhſu Kurſemmi un Widſemmi no ſchi breetmiga Sibirijs weesa warretu iſſargaht. Dahrgi laiki mums jau irr, bads arri daschās mahjās zettahs kahjās; kas ar mums tad buhs, kad muhſu ſemnekeem ta dahrgaka laiziga manta, ſani lohpini jarohk ſemmē eekſchā?!

Rehwelē pateesi labba polizeja! — Tur pehrnatā gaddā pawiffam pec polizejas tifka uſdehtas un iſmelletas 310 sahdsibaſ, — un ko dohmajeet? — pec 225 sahdsibahm tee sagli no polizejas pusses irr atraſti un teesati. Waj nu pec mums tee sagli gudraki ne ka Rehwelē, waj tur ta polizeja irr labbaſa un gudraka ne ka pec mums, to neſinu; bet to mehs finnam, ka jau warretum preezeatees, ja no wiſſahm sahdsibahm til ta zetturta dafsa pec mums tifku atraſta un teefata!

Watweesch u Awises pehrnatā gaddā, 28. nummura laſſitajeem ſtabſtija par to breetmigo Timm Thode, breetmigaj ſlepka wa nu wiſſu irr iſſazzjijis, un Ihe-ho-čakla tees-a-tanni 31. Januari wiſſam noſpreeda nahwi.

Moſkawā, tanni 9. Januari bij 1608 brandwihna ſchenki; pehr' ap to paſchu laiku tur bij 1590 ſchenki!

Maſanē gubernija ar ſatru gaddu to laufchu ſtaſlis abri ang, kas miriſ nohſt zaat leelu brandwihna dſer-ſchanu ween. Zaar peedſerfchanohs

tanni gaddā 1854 miſruſhi 17 zilweki.

"	1855	"	14	"
"	1856	"	26	"
"	1857	"	28	"
"	1858	"	32	"
"	1859	"	31	"
"	1860	"	29	"
"	1861	"	45	"
"	1862	"	48	"
"	1863	"	98	"
"	1864	"	117	"

Kad tas orween ſapāt eetu u preeſchu, tad jarehkinā, ka tanni gaddā 1874 nomirs 819 zilweki.

"	1884	5,733	"
"	1894	40,131	"
"	1904	1.966,419	"

Bet wiſſā Maſanē gubernija taggad til irr 1,418,293 eedſhwotaji. Tod laſſitojs ware nopraſt, ka lihds 1904, gaddam tur jau wiſſi eedſhwotaji buhtu iſmiruſchi, ja tur tas dſerſchanas grehks us preeſchu arri augtu tanni paſcha mehrā. Ta tannis beidsamōs 10 gaddos tur notizzis!

G. V.

No Keſches pilſehta, Kreewu ſemme, pec Melnahs juhras rakta, ka tur 14. Novemberi pulkſten 7. wakkara, trihs ugguns atſpihdumi pec debbejs redjeti, kas qazihm raugohi leelaki auguſchi, un pehdigi weens gaischums atiſchħeerees no teem diwem un valizzis par leelu ſpohſchu ſwaigſni, ar diwahni aſtehim, ko par „fomei“ ſauz. Weena aſte rahdiyahs eefarkana, oħra eefalla pehrweſta. Ta ugguniga ſwaigſne teefham dewahs Keſches pilſe-

tam prettim, lihds ta pahri par vilfehtu buhdama, ar negontigu sprahgchanu fasprahga, ta kud lohkus laustu, un abbas astes spohschumam dsirkstelos faktita. Wiss vilfehts tanni brihdi parahdijahs tik gaisch, ta grahmatu ar smalkakeem raksteem drukkatu warreja skaidri lassih. — Tu, mihtajs lassitaj, scho sunnu islaifiis jausto: Nu kas tas gan par spohschumu warreja buhl? — Atbildejchu ar ihseem wahrodeem: Tas zits nekas nebija, ta tikkai gaisch atspidums, kas no aisddeguscheem twaikem zel-fahs un ta nahzis ta pasuhd.*)

Wiss ar radditaja sunnu

Nahf un suhd, ta nereds winau! —

Wissur Deewa goh diba

Semmē, gaisa redsama. —

No Parises raksta, ta tur par semmes lohpichanas leetu rahdijchanu tfchetri fungi gohda algas, prohti selta medalljes irr dabbujuschi: Vibranowski fungs, seelskungs Romans Damians Languski, Bot-tin un Kuznetriss.

No Kaukasisjas raksta, ta tur semmē urbjoh 275 pehdas dūlli effoh jaunu semmes-eli, ko par „Nawta“ sauz usgahjuschi, ta ta 4 neddelu starpa, katru deena, 1500 spannus „nawta“ effoh isfmehluschi. No 24. Novembera awohts johtschu isdewigaks parahdijees, un „nawta“ ta ta uhdens struhga, kas 4 zolles zaurmehrā, 40 pehdas augstu gaisa lezz, kas katru deenu 600 spannus „nawta“ atmatt.

No Nikolajewskes vilfehta, vee Amur uppē pee Kihneefchu rohbeschahm, raksta, ta tur pehrn' ruddeni baggatus selta midenus effoh usgahjuschi un til pu-stundas laikā jau pusfestas mahrzinjas skaidra selta aradduschi.

Hannoweres wezza kehnina walsts, kas taggad pee Brühschu walsts peederr, effoh 698,722 (□) kwadrahtjuhdses leela, ar 1,924,172 eedfhwotajeem. Hannovere, ta jau lassitaji atminneees no Awischu sinnahm, tanni 1866, gaddā no Brühschu kehnina, kud tas ar Austreefchu keisari karroja, tappa uswinneta un pee Brühschu walsts peedallita, lihds ar Kurheffenes, Nassawas, Schleswig-Holsteines semmehm un Frankfurtes brihw-vilfehtu, ta nu Brühschu walsts zaur to pawissam winneju se 134,495 kwadrahtjuhdses semmes ar 4,336,154 eedfhwotajeem.

Seemele-Amerikā, kur Indianu tauta, kas bruhna no waiga un paganu tizzibu turr, un kas ar baltajeeem (prohti Tiropas tautas eedfhwotajeem) wehl karu wedd. Indianeeem irr waddons ko par „flektota aste“ (Spotted tail) sauz, un kas baltajeeem eenaidneeks; bet waddona meita, it lohcha freileine, mahzohā tak baltaju (prohti krisiti louschu) flohla, ekkch Nebrafkas un svehlejoh jauki flaveeras, dseedohf flanni italiskas dseefmas un

zittu neweennu negribboht prezzeht, ta tikkai kahdu balto Eiropeeti ar kristigu tizzibu, bet nebuht bruhou, meschā auguschu karra-wihru no paganu tizzibas.

Wahzemmiē, Wupperfeldē wehl wezzā gaddā usgehla to leelaku skursteni, kas lihds schim pafaulē redsehts, prohti Wesenfelda fabriki, kas 331 pehdu augsts un kam dauds milljoni steegelu samuhreti eekfchā. Enlante til weens, schim neganti garram skurstenim lihdsigs skurstens effoh atrohnams.

Mirnbergas vilfehtā, Wahzemmiē, pehrn' usgehlu-schi furpneckam kahdam gohdstabbi us wiana koppa. Kahdu gohdu tad schis ispelnirees, sahbakus un furpes chuhdams? — ta lassitaj esauktees. — Ne wis to furpju un sahbaku dehl to gohdu ispelnirees, bet tadehl, ta winsch arri gorrige strahdajis; prohti schis furpneeks „A nis Sa fzs“ wahdā, arri bija teizams Wahzu dseefmineeks, kas sawai toutai lohchhas dseefmas riham-jis, ta Latveescheem wezzajs Stenders, Lundbergs, Hungenbergers, Liewenthals, E. Dunsberg un wehl zitti.

Reemeeschōs, ta Wahzu awises raksta, Nowembera mehnessi negantigs notilkums effoh peedfhwohits, ko flau-foht schauschalas zilwekam par kauleem pahreet. Kahda mahte, no darbu laudihm, usdewa sawai 9 gaddu wezzai mein-tinai, tai pehreenu pefohlsidama, ja to nedarrihs — sawu diwu gaddu wezzu brahliti uppē nest noslihzinah; un — tau! behrns besdeewigai mahtezi paklusa un behrnu aiss-ness uppē noslihzinah. Leelajs grehku darbs nahza gaisma un mahti un meitu nodewuschi teesā. Seewas vihri effoh sahdsibas dehl aishbehdjis, tadehl seewa ar trihs behrneem bes maires un pojumita atstahha, us schihm launahm dohymahm uskrittuse! — Uri zittā weetā, slah-tahk ne ta Beemijā, tē pat muhfu tehwusemmē jauna meita neschlikstibas grehla padewusees, behrnu dsemde-jusi, un pehz sawu paschas behrnu nogallinausu, tam addatu kruhti eedurdama. Mahte, kud grehks gaisma nahza, arri teesā nodohta. Taks abbas irr gan frankla mahites fauzamas un zilweka wahrdu nepeln. Grehks grehku dsemde! — Sargees no pi rima grehku sohla!!

Frantschōs tahs fahres, ko taggad ir katis sehns pažiht un pavallas brihschōs spehle, us schabdu wihi effoh atrostas. Tanni gaddā, kud rakstija 1392, kas nu buhtu jau 476 gaddi, ta laika kehninsch Kahrts VI. dullā prahtha palizzis. Gribbedami tam laiku pakaweht, effoh mahlderim Gringonnerim usdewuschi raibas bildes usmah-leht. Mahlderis masas bildes pagattawojis, kehninam tabs nodewis, par ko schis preezajees un ta behrns ar bildehm spehlejis. Schbaki tahs paschas fahres, ap Kahrts VII. waldbas laiku tikkai par islustschanas speh-lehm usnemitas pat prahligeem laudihm, un ta wehl scho baltu deenu pastahw; bet sinnams, labbu tahs jau pašaulē nau nedz eewedduscas, nedz strahdajuscas. Zik dasch fahrschu spehmannis, kas til winnina dehl tahs rohkā nemm, bes naudas, bes gohda nau palizzis, un — bohjā gabjis; — ir dasch sawai dsihwibai, ko Deews tam dewis un sawā laikā otkal atprāfis, — gallu padarrijis!

E. J. S.

* Tanni 18. Januari, valkara pulkten 800 Slokas mahzitoja muissā febdesahm vee galda; tē us reis leels gaischums fazellaks vee debbesahm un tulbīt atlal pasuhd; iſſtrejhahm ahrē, bet vīj tumfch un pa-lita tumfch.

S a r u n n a.

No fürd's zits zittam Deewa palihgu un labbas laimes us to jaunu gaddu wehledami muhsu wezzee pañhstami schinnis pagahjuschas deenäs atkal pee skohlmeistera sanhza.

"Ja, draugi," jazzija skohlmeisteris, "Deewa palihgs mums gan jebkureu brihdi waijadigs. Bet rahdahs, ka mehs şho gaddu gan par daschu zittu gaddu wairak' dabbusim ewehroht,zik mums winna waijaga. Gruhts gads mums irr gaídams. Deews lai irr schehligs!"

Behrse: "Teesham gruhts gads. Knappums wissur un pelnas nefahdas. Pee tam wehl tahda zeta seema. Waj sinnat, dasch taggadin jau stahw bes maïses."

Skohlm.: "Un ta irr wissur, fur ween dsird. Pinños, Seemela Kreewos, rihtyusses Brühchös, Sweedös, wiśaplahrt skaidri bads. Mums schim brihscham magafiné paldeewos Deewam wehl effoht labs bijschis graudu. Bet irr arri wehl laiks libdja jaunu rudsu maïsei. Skahde, ka muhsu pagasta wezzakajs te nau klah. Ar to ihst par şho leetu buhtu ko iſrunnatees."

Meesajis: "Winna buhs gan şhodeen. Schoricht wehl mannum poteiza, ka nahfschoht."

Skohlm.: "Das mums labprahrt warretu patikt. Zifreis to ta pee sewis esmu pahrdohmajis, kahdas winas labbad winsch gan muhsu farumas wakkös ta ka aplenk applen. Tahds lepus winsch tatschu gan nebuhs palizzis, kamehr par wezzako eezelts!"

Behrse: "Nu — lepus gan nepalikka. Bet juhs, mihs flohlmeister, jau sinnat deewsgan muhsu dabbu. Kad kahdu jaunu buhshamu eezelt, tad ta wezza paleek pawissam slifta; tad wissi tee wezzee pagasta pahrvaldi-taji un apgahdataji it nekom nau derrejuishi; tad wissi tikkai jaſahk ar jaunu padohmu, jaunu gudribu. Kad nu muhsu wezzakajs, tiklo eezelts tann jaunā gohdā, tuhliht buhtu ar manni, to wezz o wezzako, ar jums un wehl ar zitteem kahdeem fungem daids mas pehz wezza beedrojees un draudsejees, tad jau brehfschanas nebuhtu truhzis, ka azzihm redsoht wihs valifshoht ka bijis, ka jaunam wezzakajam padohma truhfstoht, ka winnam effoht ja-eet zittur padohma mekleht, şchä un ta. Shahdas pahrmefchanas labbad warrbuht muhsu wezzakajs eefahkumā wairak' ta ka pee mallas rahwees. Bet nu gads irr pagahjis. Wissi ar to jauno buhshamu wairak' irr eepasimuzchees; wissi wairak' reds, ka tee wezzee pagasta walditaji un apkoheji nau wihs valifshoht ka bijis, ka dohmaja; un teesham dasch labs, kahdā jaunā ammatā eezelts, jau taggad labprahrt atkal gribbetu tapt wakkö, kaut tikkai warreis. Nu neweens wairs ne-errofes, kad jaunajs wezzakajs ar mums wezzem şahls wairak' bee-drotees."

Behrsam ta runnajoht, pabrusdeja durwis, un wezzajis Krauklis eekluppa istabā, eefaukdancees: "Ahre — fur tad nu es eegahju! Lobb' — wak — kar!"

"Wezz gan, bet ne wezzakajs," patschuksteja skohlmeisteris Behrsam ausis. Tad, us Kraukli pagreeees,

präfija: "Kur tad juhs, wezehw! us şho pusti effat atnahkuschi?"

Krauklis: "Ja — to pats nesinnu! — Tas ne-jehga — tas Mindeneeks — tas manni eekrahpa Padohma awotina, — rihta zelzhoht zittus jaunus weetneekus, — tad — gribbeja — lai es par winna saujoht. — Bet — tapat — — —

"Nahz, krustehw, nahz te pee krahns us benki fanlditees," jazzija Meesajis, wezziti pee rohkas fatwehris. Wezzajis orri nosehdahs us benki un, weenu ohtru reisu şawu "Là — ja" eemettis, aismigga un neweena wairs nebrideja.

Skohlm.: "Bet sakat, fur tas wezzitis jel teizahs bijis, — Padohma awotina, — las tas tahds padohma awotinsch?"

Behrse, pafmeedamees: "Tad to Dsegguşcha krohdsinu nosaukuſchi par Padohma awotinu."

Skohlm. arri pafmehjees: "Man pirma dsirdeschana! Bet sinnams, — tanni awotina pafrekschu padohma neßmehlis neweens arri ne-ees Mindeneeku par weetneeku zelt. Tee Seetina laiki, ko wezzajis Pantenius, Deews meelo dwchfeli, mirreja, tee paldeewos Deewam jau fenn rahdahs pagahjuschi."

Aitkal durwis pabrusdeja, un şhoreis pateesi wezzakajs eenahza istabā. Wissi ar preeku winna opfweizinga. Walloda drihs ewilkahs par to knappu gaddu, par to maïses truhkumu.

Wezzakajs: "Nudeen, kad jau ateet ta maïses deena nabageem, tad mums skaidri bail paleek. Kad kahds karejpehks atraitnes un şchahdi tahdi neßpehjofshi vee magazines durwihm şpeeschahs klah; un wehl dasch launs wahrds mums jadsid, ka mehs nedohdoht deewegan. Bet kad jau no ruddena pusses şahfim, ta ar pilnu rohku doht, ko tad ehdisim pawassarā?"

Zelminsch: "Sinnams, — taggad tatschu latre wehl glahbjahs ka neka."

Skohlm.: "Es arri sakku, — wahja glahbjchanahs! Mums deewsgan tahdu jau irr sinnami, las daschu deenu ne krislichu maïses nedabbu mutiē bahst, bet teek ar şchahdu tahdu plahnu putru, fur weens putrainu grandinisch zittu gandribi newarr farendeht. Un ne ween neßpehjofcheem kahdeem tahds bads irr usgahjis, bet arri dascham stíram zilvelam."

Zelminsch: "Ja, — baidees! Wassarā, kad aijina pee plauschanas, tad tehwiash nesinn, zik deenas algas präfih, tad netihk par uhdeni braddah, tad pee prahma wairak' pelnas, şchä un ta. — Tad alksti nu!"

Skohlm.: "Zelmin, Zelmin, nu jums teesham atkal mehle jo mundri zifreij, ne ka prahts un firds. Sinnams — tahdā lauschu pulska arri to şihwmugguru ne-truhkst, kam netihk strahdaht. Bet tahdā knappā goddā, fur truhkums arri pee dascha labba strahdneeka eetaifahs, tur lai pats Deews şchirr tohs wainigohs no teem bewainigeem. Bet mehs lai weenis prahpis par wisseem weenlihds ruhpejamees un wissus weenlihds lai raugam

glaht; — un wehl ne ween wiunu labbuma deht, bet paſchi ſew arri par labbu. Un tas buhtu ahtrumā jadarra."

Wezzakajs: „Jums taifnib, mihko ſkohlsmeiſter. Bet fakkat uſ kahdu wihi to warretu ifdarriht? Kas tad ſinn wiſſu tohs nohtigohs?"

Skohlm.: „Nu, — warru gan jums ſawas dohmas par ſcho leetu iſteikt. Kad es buhtu wezzakajs, es faizinatu tuhliht wiſſus ſawus preeſchneekus un weetneekus un ar wiinneem norunnatu, lai fatſe ſawā apriku iſmekle wiſſus tohs, kaſ bei maſes ſtahw un kam nau fe pirklt. Tad aprehkinatum,zik fatram uſ wiſſu mehneſi maſes waijaga, lai wiſch ar ſeeuw un behrneem warr pee-ehdis buht; — un to wiinaam dohtum no magaſines, to nemekledami, waj wiinaam irr kaſ ſehts druwa, waj nau ſehts; waj warrehs wiſch atdoht, waj newarrehs. Weſſela mehneſcha ſtarpa dauds kaſ warr pahrgröbſtees zittadi; warr rafees ſahda pelna; labbibas turgus warr krist jo lehts, ſchà un tā. Mehneſcha gallā atkal iſmekletum, kaſ kuxam ar maiſi eet, un ja waijaga, dohtum atkal. Tad jau warretum gaſchi redſeht, zik tahtu ar ſawu magaſini tilſim; tad jau warretum jo drohjeſi ſinnaht, ſahds turgus buhs maſei lihds planjamam laikam; tad jau gaſchi warretum nomanniht, zik mums waijadſehs pirklt, ka warram lihds jaunai maſei tilt, — un to tad arri waijadſetu pee laika prezzenekem uſdoht, lai peegha." "

Meesaj.: „Ja — bet kur nehmufchi pirkum?"

Skohlm.: „Nu, mums tatſchu irr dasch tuhſtots magaſines naudas."

Zelm.: „Irr gan; bet kaſ to drihſtehs aiftikt?"

Skohlm.: „Tee paſchi, kaſ wiunu ſakrahjuſchi, — tas pagasts. Baddam zehla magaſines; baddam krahja magaſines naudu; baddam arridjan lai wiunu tehre. Waj tad tikkai ſahks to naudu tehreht, kad laudis, hadda un truhkuma pahrwarreti, jau daschadahm ſlimmibahm un kaitehm ſimteem par pahwumu buhs paſlikuſchi? Tad wairs nau laika! Wehz mannahm dohmahm, tas nowads jeb pagasts irraid teizams par baggatu, kur laudis pa-ehduſchi, un ſkohlas- un ſlimmeelu-buhſchanu labbi uſkohpta, lai arri pagasta lahde kaſ ſinn zik tuſcha, — bet nebuht tas nowads jeb pagasts nau baggats, kur pagasta lahdē tik un tik tubkſtoſchi ſakrahti, bet laudis nabagi pee meeſas un dweheſeles. Kas tad mums arri patiſks, zik weens tuhſtots rublu par desmit gaddeem wehl buhs wehrts? Nauda irr grohſiga lecta; wiinas wehrti ba nepaleek weenada. Preeſch kahdeem trihſimts gaddeem warreja diwidemſmit puhrus uſdu noſirklt par to naudu, zik taggad weens puhrs maſfa. Bet to mehs ſinnam, ka pa-ehdis un labbi mahzihts zilweks ne muhſham paſuddis nebuhs.

Wezzakajs: „Skohlmeiſter, juhfu wahrdus nepeemiuſchu. Bet, kad jau to ſkohlas buhſchanu minnejat, — fakkat, ka jel eet ſhogadd ar to ſkohlu? Waj jel zikko tee behrni ſanahk? Mehs zitteem behrneem dohdam ſkohlas maſi; bet kaſ ſinn, waj zitti tehwſ mohte to maiſi nefa-ehd paſchi un nepaleek tohs behrnuſ ſkohla neraidjuſchi."

Skohlm.: „Nu, — eet ka eet; bet it lahgi jau neeet. Zittu deenu pilna iſtaba; pee ſimts gandrihs; zittu deenu, ja daudi, kahdi pee, feſchdefmit. Uſ tahtu wihi ſinnams ſkohlas buhſchanu gan maſ warr eet uſ preeſchu."

Wezzakajs: „Golwu krattidams: „Ko tad ſafka mahzitajs?"

Skohlm.: „Ko mahzitajs ſafka? Wiſch kratto golwu lihds ar jums. Pats ilgi tē nou bijie."

Meesaj.: „Sahks wezzajis apſlinkt."

Meesajam ſchohs wahrdus teiſoht, pats mahzitajs enahza. Labbwaktaru dewis wiſſeem un ihpaſchi papreezajeſſ, ka wezzakajs arri atnahazis, mahzitajs paſmehjabs uſ Meesaju: „Meesaj, Meesaj, nebuhtu dohmaſis, ka manni par ſliki notaſiſeet."

Meesaj., puſmehr kaunigs: „Bai —, mihko mahzitajs, nebuhojatees! Tee wahrdi mannim tikkai ta par ſuekleem iſſkrejha."

Maſi: „Es ir tad nebuhtu ſaunojees, mihko, kad juhs to arri no teesas buhtut teiſuſhi. Bet juhs neuſtrahviſaht to riſtigo wahrdi. Apſlinzis gan es neeimū, bet apnizzis to ſkohlas buhſchanu dauds maſeimū gan, ja, — apnizzis. Juhs waizaſeet: ſalabbad? — Nu, mihli draugi, juhs tatſchu gan ſinnet to dſeeſminn:

Ganni breeſchus obſchpurwinā,

Mesha vihles ſpihleena!

Waj tas buhtu iſdarrams darsb? Waj tu eoz brihni-tees, kad tahts nabags breeſcha gans, ſawus breeſchus at-ſtahiſ, labbač purwja mallas pakalnōs ohgas laſſa, jeb tahts vihlu gans, ſpihleeng mallā ſarā bliukene eequillis, apſnauschahs? — Aijpehri ruddeni gar ſoweem laukeem branckdams gorram, eraugu ſtinas ruſſos. Sawu jaunu kuhori pakalninaſams, uſauzu wiinaam: Lezz no buffa, eedſenn iah ſtinas ſtalli. Kad meschakungs negribb ſawus lohpus ſargaht, lai wiſch maſfa, — Schie, tohs ſmeeklus tuhliht nepahyraſdams, atteiza: Ja, — bet wiinas pamuk! — He, drangi, mihſu ſkohlas buhſchanu, kamehr mums kyrſem mē wehl nau ſkohlas liſkumu un ſkohlas toeſu ſa. Widzemine, tamehr ir ſkaidri lihdsinajama lahdeem mesha putneem, ſo ganniht un waldiht ir neiſdarrama un apnihama leeta. Mums mahzitajeem ir ſan ſtohtis, lai taht ſkohlas pahrwaktejam; bet mums nau wiſ patiſks, ſo ihpaſchi lai waktejam, ſahdas mahzibas ſkohlmeiſtereem un ſkohlas behrneem lai präſtam; mums arri nau ta warra dohta, to leetu tā riſteht, ka mums rahditohs par labbu. Mehs eifam ſchim brihſhom ka kahdi wagga-ros, ſam kungs nau patiſks, kur meeschi ſehjami, kur ausas, un ſam arri patiſeem nau brihw teerai ſtrahnekeem patiſks, kur kura labbi ſehjama. Bagasta waldiſchanai arri no tam nekas nau ſkaidri patiſks. Zik uſ tahtu wihi taht ſadurſchanahs warr pee taht ſkohlas buhſchanas rafees ihpaſchi ſtarp mahzitaja un pagasta, to juhs paſchi deewſgan jau ſinnat. Naudiſhs pee pagasta weens oħriſ elabbinatees par ſkohlmeiſteri, ka mahzitajam rahdahs nederrigs; jeb atkal, — pagasta grib-

behs, loi skohlmeisteris behrneem arri ushemmehs eemah-
sicht to Ahbez, — mahzitaj sazzih, ka to Ahbez katram
jau waijaga finnaht, skohla eestahjoh, jo zittadi us to
ihfu skohlas brihdi tohs behrnus mas ko us preekschu war-
pawest; — pagasts gribbehs to skohlmeisteri sevini arri-
dsan par pagasta skrihweri zelt, loi us tahdu wihsi winnam
ta maksa isnahku jo lehta, — mahzitaj alkal fazzihs, ka
schee diwi ammati kohpä labbi nesaderr, scha un ta. Lihds
nu mahzitaj par schihm leetahm eet ar pagastu karrotees,
tad winsch labba' raujahs pee mallas, — ihpaschi schim
brisham, kur pee wiffas arraju buhshanas ta ka va-
wossaras laiks, un uhdens wehl daschfahrt sazzis. —
Sazzis zits: Waijaga ar labbu fahigt! — Bet, mihti
draugi, pee gattawu likkumi kohpshanas, tur weegla sa-
lihshana; bet pee jaunu likkumi zelshanas, tur waijaga
zitta, ko neleek wis paesch to wesuma wilzeju rindä.
Zittadi schio wilzeju starpä muhsham nebuhs meers. Lai
ateet schodeen likkumi, kas parahda gaish, par kurre
leetu pee skohlas buhshanas tas mahzitaj irr tas rikteajs,
par kurre leetu alkal ta pagasta waldishana ta finnataja.
Tad, mihto wezzako, nebuhschu wairs ne apslnizis ne
apnizis; bet tad weenis prahlis kohpä spreedisim. Ta
weenis ohtram to dorbu weeglinah; un tad arri muhshu
skohlas buhshana jahs par jaunu selt. Bet taggad:

Ganni breesabus ohshpurwina,
Mescha pihles spibleenä.

Paleekat wesseli.

Wehsis ar grahmatu pee teesas.

Man gaddijahs zaur Widsemes rihta mallu zauri
reisoht. Bija patlabban puedeenas laiks flaht un es ahs-
fneedsu weenu frohgu, kas stahw jauka uppites malla.
Te gribbeju pais atspirdsinates un sawu siugu pa-ehdi-
nah. Un ta tur par puudeengs laiku buhdams, es nu
scho un to dsirdeju, ko sandis runnaja. Us weenu reis
weenis wihs ohtram prashja, waj winsch arri finnoht,
kahdi suhdsetaji wakkar pee teesas effoht bijuschi. Schis
atbild, ka wehl nesinnoht. Tad pirmaj sakhka ta stah-
stift, ka wakkar weens wehsis ar weenu grahmatu, kas
wehscham us mugguras bijusi usfeeta, gahjis pee teesas.
To neweens nau redsejis, ka winsch pa durwihm eegahjis,
bet ka laikam suhdsetaj eet taifni pee teesas galda. Teesas,
redsedama tahdu jaunu weesi nahlam ar sawu grahmatu,
eet prettim un nemm ougschä, raija grahmatu no muggu-
ras nohst un taisa grahmatu walla, atrohd, ka grahmata
rakstihts, ka nodohdama teesai. Sakh nu lojicht un tur
ta stahw rakstihts: „Es suhlights is uppes wissu wehschu
wahrda nahku pee zeenigas teesas luhgtees schohlastibas.
Mehs effam nodshwojusch schimi uppe un dauds dascha-
dus laikus pahrzeetuschi un nofirmojusch un ne-atminnam
neweens, ka buhku uhdens truhkums bijis. Un tapat
muhshu wezzaki. Neweens ne-atminn, ka jebkad tahds
truhkums buhku bijis, ka tas taggad irr notizis. Jo
pee ta irr wainigs krohga pappa, kas par dauds winnu

isdsida. Tadeht luhsam zeenigai teesai, lai peeflatti, ka lai wairs winsch nebruhke uhdeni tann weetä, kur irr
zitta prezze preefsch ta.” —

Breefsch baddazeetejeem Finlantē

no kahdeem Meschohnes draudses lohzelkleem pee mannim eemafati
15 rubli, — lihds schim pawissam 273 rub. 80 kap.

Janishevski.

Wissjaunakahs finnas.

No Zelgawas, 4. Febr. Muhsu zeenigs general-
gubernatoris Albedinfsi tanni 29. Januari albrauna schurp
us Zelgawu. Wiffas fawas darrishanas sché ispildisj,
tanni 31. Januari alkal aibrauna atpakkat us Rihgu.

No Rihgas, 3. Febr. Rihgas Wahzu awises
„Riga sche Zeitung“ wiffem Widsemes un Kursemes
eedshwotajeem par finnashanu isfluddina, ka weena no
tahn 3 Baltiskahm gubernijahm, pr. Iggau semme zesch
leelu baddu un usajina wiffus Baltiskas guberniju eedsh-
wotajus, kam wehl grassis wairahk buhku pee rohkas,
lai ar mihtigu firdi un ar-dewigu rohku fawem tizzibaas
brahleem nahkoh palibgä; jo bibstahs, ka jo drifs no
turenes warroht atnahkt tahdas pat finnas, kahdas mehs
dabbujuschi dsirdeht no Finlantes, Kreewsemes un no
Bruhschu semmes. Lai Deews fwehti dahwanu dewejus
un ir tohs baddazeetejus!

No Peterburgas, 31. Jan. Schihs deenas „See-
mela poste“ isfluddina wisaugstaku pawehli no 19. Jan.,
zour kurre lihdschinnigais Widsemes gubernators, ihste-
naisj stahtsrachts v. Dettingen us sawu luhschana no schi
ammata atlais un par Leisora namma aumeisteri teek
ceozelts, bet ka Baltiskas domehau-teesas presidente, ihste-
naisj stahtsrachts v. Lysander winnam weetä teek zelts par
Widsemes gubernatori.

No Berlinees. Rahdas Bruhschu awises raksta, ka
Franzschu waldiba tohs Strasburga Fapulzejischohs Han-
nowereefchus dohmasjoh aissuhtihit us Algeri un tur win-
nus pedallihit teem fwechneeku pulkeem.

— Hannowereefchus pulkeem Franzijä wairs newehloht
palikt, bet winneem ja-eet ahrä.

No Berlinees, 29. Jan. (10. Febr.). Bruhschu
krohnamantineeka augsta gaspascha schio riht' pulksten 30s
dsimdejuse jaunu prinzi.

No Florenzes, 29. Jan. (10. Febr.). Italijs
waldiba us La-Platas walstihm gribb aissuhtihit 7 korr-
fuggus, kas tur lai apfarga winnu semmes peederrigohs.

No Marsel kes, 31. Jan. (12. Febr.). No Atehnes
atnahkus schihs finnas: Tam Greeku damskuggim
„Kreta“. Kas us Kandju brauzis ar schaujamahm leetahm
un prowjanti, diwi Turkli kuggi dsimufches pakkat;
bet schis tomehr sawu lahdian aissvedda pee mallas un
tad atgreesahs atpakkat us Siras fallu, pee Greeku sem-
mes. — Galantes suhlights dohfschot leelas balleh un
pais Greeku Lehnisch un Lehnineae arri buhshoht us
schihm balleh.

